



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Jana Passera v právní věci žalobce: **Mgr. M. Š.**, zastoupen Mgr. Janem Boučkem, advokátem se sídlem Charvátova 11, Praha 1 proti žalovanému: **Vrchní soud v Olomouci**, se sídlem Masarykova 11, Olomouc, o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného, o kasačních stížnostech žalobce a žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 8. 2012, čj. 22 A 81/2012 - 62,

t a k t o :

- I. Kasační stížnosti **s e z a m í t a j í**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasačních stížnostech.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalobce podal dne 18. 8. 2011 u Městského soudu v Praze žalobu na ochranu proti nečinnosti. Žaloba směřovala proti žalovanému a proti Ministerstvu spravedlnosti. Žalobce se 9. 11. 2010 písemně obrátil na Vrchní soud v Olomouci se žádostí o informace. Šlo o informace o obsahu jednoho z rozsudků. Žádal rovněž o sdělení, kdy nabyl rozsudek právní moci. Místopředseda soudu mu dne 13. 11. 2010 sdělil, že v příloze zasílá anonymizované znění požadovaného rozsudku s tím, že právní moc na rozhodnutí vyznačuje soud I. stupně a že informace o právní moci žalobce zjistí u Krajského soudu v Brně. Žalobce namítl, že nebylo vydáno rozhodnutí o částečném odmítnutí žádosti. Nežádal o vyznačení právní moci (není účastníkem řízení), ale pouze o informaci o právní moci. Pokud žalovaný touto informací nedisponuje, mohl se sám obrátit na soud I. stupně. Za nezákonnou považoval anonymizaci jmen soudců, zástupců účastníků a právnických osob, protože samotné jméno a příjmení není osobním údajem. Rozsudky jsou

vyhlašovány veřejně, jména a příjmení účastníků řízení jsou dostupná na seznamu jednání a vyvěšena na dveřích jednací síně. Jediným údajem způsobilým k anonymizaci bylo bydliště žalobkyně. Pokud měl žalovaný jiný názor, měl v každém případě rozhodnout o částečném odmítnutí žádosti. Žalobce by mohl proti takovému rozhodnutí podat odvolání. Žalobce proto podal stížnost na postup při vyřizování žádosti, kterou měl předseda žalovaného předložit Ministerstvu spravedlnosti, které mělo jeho postup přezkoumat. O stížnosti však nebylo nikdy rozhodnuto a nebyly mu poskytnuty informace v plném rozsahu. Ministerstvo spravedlnosti rovněž nereagovalo na žalobcovu žádost o přijetí opatření proti nečinnosti.

[2] Městský soud v Praze vyloučil k samostatnému projednání žalobu v části, která se týkala Ministerstva spravedlnosti. Usnesením ze dne 27. 4. 2012, čj. 3 A 179/2011 - 41, vyslovil svoji místní nepřislušnost a věc postoupil Krajskému soudu v Ostravě (dále též „krajský soud“). Následně usnesením ze dne 27. 4. 2012, čj. 3 A 47/2012 - 20, odmítl městský soud žalobu proti Ministerstvu spravedlnosti, v zásadě proto, že stížnost podle § 16a zákona č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“) je třeba považovat za prostředek, který procesní předpis stanoví k ochraně proti nečinnosti správního orgánu. Není-li stížnost vyřízena, lze se domáhat vydání rozhodnutí ve věci samé, což žalobce učinil podáním žaloby na ochranu proti nečinnosti proti Vrchnímu soudu v Olomouci.

II.

[3] Rozsudkem ze dne 31. 8. 2012, čj. 22 A 81/2012 - 60, uložil Krajský soud v Ostravě žalovanému povinnost rozhodnout o žalobcově žádosti v části, ve které anonymizoval údaje poskytnutého rozsudku (výrok I. rozsudku). Žalobu zamítl v části, ve které se žalobce domáhal sdělení údajů o právní moci rozhodnutí (výrok II. rozsudku). Zákon o svobodném přístupu k informacím ukládá žalovanému jako povinnému subjektu povinnost poskytnout informace v plném rozsahu, v jakém je o ně žádáno nebo, byť i částečně, žalobcovu žádost rozhodnutím odmítnout. Neposkytl-li žalovaný některé údaje, neboť je anonymizoval, není možný jiný závěr, než že v této části žádosti je dosud nečinný. Pokud jde o informaci o právní moci, odkázal krajský soud na ustanovení občanského soudního řádu, podle kterého doručí rozhodnutí o odvolání soud I. stupně, pokud tak neučinil přímo odvolací soud. Podle Instrukce Ministerstva spravedlnosti, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád, vyznačí doložku právní moci soud I. stupně. Žalovaný nedisponuje údajem, kdy nabylo požadované rozhodnutí právní moci. Proto bylo třeba žádost v této části odložit a informovat o tom žalobce. Jakkoli žalovaný výslovně nesdělil, že žádost v této části odkládá, přesto dostal své povinnosti, pokud žalobci sdělil, že požadovanou informaci nedisponuje a povinným subjektem je Krajský soud v Brně. Takové „informování“ žadatele je materiálním rozhodnutím, které žalobce mohl případně napadnout žalobou u krajského soudu.

III.

[4] Oba účastníci řízení podali proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Žalobce podal kasační stížnost z důvodu § 103 odst. 1 písm. a), d) s. ř. s., neboť rozsudek považoval za nezákonný v důsledku nesprávného posouzení právní otázky v předcházejícím řízení a nepřezkoumatelný pro nesrozumitelnost nebo nedostatek důvodů. Nebylo vydáno žádné rozhodnutí o částečném odmítnutí žádosti. Postup

žalovaného a ministerstva považoval za obstrukční, neboť mu nebyly poskytnuty úplné informace a nebylo vydáno rozhodnutí, které by mohl napadnout procesně předpokládaným způsobem. Poukázal na nepřiměřeně dlouhou dobu, po kterou řízení probíhalo. Rozsudek krajského soudu považoval za mechanický a formalistický. Až do 30. 3. 2010 mohly soudy poskytovat pouze kopie pravomocných rozsudků. Musely tedy před jejich poskytnutím ověřit, zda jde o rozsudek pravomocný, bez ohledu na to, zda případně měly kompetenci vyznačit právní moc. V této věci však nežádal o vyznačení doložky právní moci, neboť není účastníkem řízení, žádal pouze o informaci, zda a kdy rozsudek nabyl právní moci. Činil tak logicky u toho soudu, který rozsudek vydal. Nemohl vědět, který soud doručoval rozsudek o odvolání. Bylo proto primárně v kompetenci žalovaného, aby mu poskytl požadované informace. Pokud sám takovou informaci neměl, nic mu nebránilo, aby se dotázal krajského soudu. V každém případě měl žádost v této části odložit a o tomto jej informovat. Informace tedy v této části poskytnuta nebyla a žádost ani nebyla v této části odložena. Krajský soud měl proto po zjištění, že žalovaný nepodal informace v celém rozsahu, vyhovět žalobě na ochranu proti nečinnosti.

[5] Proti rozsudku krajského soudu podal kasační stížnost rovněž žalovaný z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a to proti výroku o povinnosti rozhodnout o žalobcově žádosti v části, ve které žalovaný anonymizoval údaje v poskytnutém rozsudku. Nesouhlasil s názorem, že povinný musí poskytnout požadované informace v celém požadovaném rozsahu, nebo musí žádost o informace být i částečně odmítnout. Nesouhlasil tedy s názorem, že pokud byly údaje v poskytnutém rozsudku anonymizovány, nebyly informace poskytnuty v celém požadovaném rozsahu. Žalobci bylo zcela vyhověno, byl mu poskytnut anonymizovaný rozsudek. Žalobce požadoval informace o obsahu rozsudku, informaci o tom, kdy rozsudek nebyl právní moci a jeho zaslání. Právo na informace je zařazeno mezi politická práva. Nelze je považovat za absolutní právo na uspokojení vlastní zvědavosti či zvědavosti. Jde o právo na informaci v politickém smyslu, tj. takovou, kterou člověk potřebuje k tomu, aby v prakticky dosažitelné míře znal, co se děje na veřejnosti v jeho okolí. Pokud žalovaný poskytl žalobci anonymizovaný rozsudek, zcela vyhověl žalobcově žádosti o informaci. Žalobce se mohl seznámit s vysloveným právním názorem, který nebyl anonymizací nijak zkreslen či pozměněn. To bylo smyslem žádosti o informace. Žalobce neuvádí, z jakého důvodu jsou pro něj anonymizované údaje potřebné. Žalovaný rovněž poukázal na střet práva na informace s právem na ochranu osobnosti. V takovém případě je třeba se přiklonit k právu na ochranu osobnosti v neprospěch práva na informace. Za příliš formalistický považuje přístup, pokud by měla být žádost o informaci částečně odmítnuta jen proto, že byla poskytnuta anonymizovaná verze.

IV.

[6] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaného poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ve věci, která je dle jeho názoru identická. Připomněl, že mu stále nebyly poskytnuty informace, které požadoval v původní žádosti.

[7] Žalovaný ke kasační stížnosti žalobce zopakoval, že považuje za správnou část rozsudku krajského soudu, kterou žalobce napadl kasační stížností. Doložku o právní moci vydává soud I. stupně, žalovaný nedisponuje jako odvolací soud údajem o právní moci. Informace o právní moci, nikoli vyznačení právní moci, se proto nevztahuje k působnosti

žalovaného a žádost o její poskytnutí je třeba odložit podle § 14 odst. 5 písm. c) zákona o svobodném přístupu k informacím, nikoli odmítnout postupem podle § 15 téhož zákona. Odložení žádosti pak nemá povahu rozhodnutí ani ve formálním ani v materiálním smyslu. Žalovaný rovněž poznamenal, že ve věci byl spis žalovaného, který byl k žádosti veden, doručen dne 27. 12. 2010 Ministerstvu spravedlnosti. Proto jej nelze předložit k žádosti soudu.

V.

[8] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnosti v mezích jejich rozsahu a uplatněných důvodů. Kasační stížnosti nejsou důvodné.

[9] Nejvyšší správní soud nemá ve shodě s krajským soudem pochybnosti o skutkovém stavu, přestože není k dispozici správní spis. Ten je dle sdělení žalovaného v dispozici Ministerstva spravedlnosti, kterému byl předložen po podání stížnosti podle § 16a zákona o svobodném přístupu k informacím. Ve věci však není sporu, že žalobce podal žádost o poskytnutí informací, je nepochybný obsah této žádosti a rovněž způsob, jakým žalovaný reagoval na tuto žádost. Krajský soud měl proto k dispozici všechny rozhodné skutkové okolnosti, na podkladě kterých mohl rozhodnout o žalobě. Nepředložení správního spisu proto nevedlo v tomto případě k negativním procesním důsledkům pro žalovaného (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2006, čj. A 2/2003 - 73). Tím spíše, že správní spis nebyl předložen nikoli v důsledku neplnění procesních povinností ze strany žalovaného.

[10] Krajský soud rozhodoval o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu, která je upravena v § 79 a násl. s. ř. s. Žalobce se bezvýsledně obrátil na Ministerstvo spravedlnosti se stížností proti postupu při vyřizování žádosti o informace. Podle § 79 odst. 1 s. ř. s. se může ten, kdo bezvýsledně vyčerpal prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu, domáhat, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení. Je-li návrh důvodný, soud uloží rozsudkem správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí nebo osvědčení a stanoví k tomu přiměřenou lhůtu (§ 81 odst. 2 s. ř. s.).

[11] Judikatura správních soudů je stabilní v názoru, že v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu se nelze zabývat meritem věci. Účelem řízení o tomto typu žaloby je vyslovit závazné stanovisko, zda má žalovaný správní orgán ve věci rozhodnout a zda byl doposud nečinný. Aby mohl správní soud přezkoumat právní názor správního orgánu k podstatě věci, musí správní orgán tento názor nejprve vyslovit ve správním rozhodnutí. Pokud se správní orgán k vydání rozhodnutí nemá, jedním z prostředků obrany je právě žaloba na ochranu proti nečinnosti. Žaloba podle § 79 a násl. s. ř. s. má tedy v tomto ohledu k žalobě proti správnímu rozhodnutí podle § 65 a násl. s. ř. s. podpůrnou funkci. Nejvyšší správní soud konstatoval v rozsudku ze dne 27. 6. 2007, čj. 4 Ans 8/2006 - 65, že „v řízení o žalobě proti nečinnosti odvolacího orgánu ve vztahu k odvolání proti rozhodnutí o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, nepřichází v úvahu meritorní soudní přezkum důvodů uváděných v rozhodnutí o odmítnutí žádosti.

Předmětem takového soudního přezkumu může být až rozhodnutí o odvolání (§ 16 odst. 4 zákona č. 106/1999 Sb.)“

[12] Mohlo by se jevit, že argumenty užívané u obou typů soudních žalob musí být podstatně odlišné. Zatímco v případě nečinnosti žaloby jde o tvrzení, že správní orgán měl povinnost ve věci konat a nečiní tak, v případě přezkumu správního rozhodnutí směřují žalobní a posléze kasační námitky k věcné podstatě sporu. V nyní souzené věci však byla hranice mezi oběma druhy argumentů podstatně méně zřetelná. Žalobce v podané žalobě vycházel z toho, že mu nebyly poskytnuty úplné informace, o které žádal a žalovaný nevydal v této části rozhodnutí o jeho žádosti. Proto byl nečinný. Současně však v žalobě uváděl argumenty mířící k věcné podstatě sporu. Jde o úvahy, nakolik byl dán důvod k anonymizaci údajů v požadovaném rozsudku, zda jde o osobní údaje v případě jména a příjmení předsedy senátu, soudců a právních zástupců. Do této kategorie patří i úvahy, že žalobce nepožadoval vyznačení doložky právní moci, ale informaci, zda a kdy nabyl rozsudek právní moci.

[13] Ještě zřetelnější je smísení obou druhů právní argumentace v kasačních stížnostech. U žalovaného tam, kde se zabývá povahou práva na informace z ústavněprávního hlediska a uvažuje, zda žalovaný učinil zadost své povinnosti zajistit vedle poskytování informací rovněž ochranu osobnosti, jíž se poskytované informace týkají. Obdobného druhu jsou kasační námitky žalobce o doručování požadovaného rozsudku a případné povinnosti žalovaného zjistit informaci o právní moci vlastního rozsudku.

[14] Tyto argumenty však dozajista mají místo v řízení proti rozhodnutí, jímž byla žádost o informaci odmítnuta nebo žádost odložena. Míří k podstatě sporu, nikoli k tomu, zda byl žalovaný ve věci nečinný či nikoli. Přestože je právní názor na nečinnost žalovaného podstatnou měrou ovlivněn úvahou, zda žalovaný žádost o informaci již bezesbytku vyřídil či nikoli, přesto je Nejvyšší správní soud přesvědčen, že tyto otázky je třeba řešit především při přezkumu rozhodnutí ve věci samé a nikoli v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti.

[15] Obdobným způsobem o věci uvažoval krajský soud. Z jeho rozsudku vyplývá, že si byl vědom odlišností při rozhodování o obou správních žalobách. K meritu věci má blíže ta část odůvodnění, která se týká povinnosti rozhodnout i v části, ve které požadované rozhodnutí anonymizoval. Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný je v této části žádosti nečinný. Učinil tak po stručné úvaze, že informace nebyly poskytnuty v části, týkající se jmen soudců, jména, příjmení a bydliště žalobkyně, obchodní firmy žalovaného, jakož i některých částí odůvodnění. Tato část odůvodnění svádí k domněnce, že krajský soud uložil žalovanému povinnost poskytnout i tyto anonymizované údaje. Krajský soud však ponechal a musel ponechat otázku meritorního rozhodnutí o této části žádosti otevřenou, neboť takové rozhodnutí nesmí předjímat. Nejsou správné úvahy žalovaného, pokud se domnívá, že požadovaného účelu bylo dosaženo poskytnutím anonymizovaného soudního rozhodnutí, neboť z jeho odůvodnění je zřejmá právní i skutková podstata sporu. Přestože se zdá z textu žalobcovy žádosti pravděpodobné, že usiloval o informaci o převoditelnost práv a povinností z ochrany osobnosti fyzické osoby, nelze tvrdit, že chtěl znát jen tento právní názor. Žalobce se domáhal „informací o obsahu rozsudku“. Nelze vyloučit, že žalobcův zájem zahrnoval rovněž to, kteří soudci zastávají vyslovený právní

názor, resp. to, který účastník se domáhal ochrany u soudu a proti kterému účastníku jeho obrana směřovala. Proto je správný názor krajského soudu, který požaduje, aby žalovaný rozhodl o žádosti též v části, ve které poskytnutý rozsudek anonymizoval. Případné negativní rozhodnutí žalovaného v této části může být pro žalobce titulem k jeho přezkumu ve správním soudnictví.

[16] Zda žalovaný vyhoví žádosti v této části nebo žádost odmítne, je však již věcí rozhodování o věci samé. Soudu nepřísluší v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti předjímat výsledek takového posouzení. Nepředjímal jej ani krajský soud, přestože uvedl, že výrok jeho rozhodnutí „*nebrání rozhodnout o žalobcově žádosti fakticky tak, že předmětné údaje žalobci poskytne*“. Zdejší soud proto pouze obecně připomíná, že svoboda projevu, jakož i právo na informace, nejsou bezbřehé a jsou nutně omezeny chráněnými zájmy dle čl. 17 odst. 4 Listiny, ostatními ústavně zaručenými právy a svobodami (čl. 10 Listiny), jakož i dalšími pravidly pro možná omezení práva na informace dle čl. 17 odst. 5 Listiny (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 6. 2008, čj. 5 As 53/2007 - 85). Sama anonymizace musí být nezbytná mj. pro ochranu práv a svobod druhých, přičemž ona nezbytnost musí být prokázána přesvědčivým způsobem (viz. např. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 27. 5. 2010, čj. 44 Ca 48/2009 - 102).

[17] Nejvyšší správní soud se tedy ztotožnil s názorem krajského soudu, že žalovaný neposkytl všechny požadované informace o obsahu rozsudku. Takový závěr však již neobstojí, pokud jde o požadavek o právní moci požadovaného rozsudku. Žalobce požadoval, aby byl informován „*zda a kdy nabylo rozhodnutí právní moci*“. K tomu mu žalovaný zcela konkrétně sdělil, že právní moc vyznačuje na rozhodnutí soud I. stupně a u něj proto žalobce zjistí tuto informaci. Žalobce tedy obdržel zcela konkrétní a jednoznačnou informaci, že žalovaný nedisponuje požadovanou informací. Žalovaný mu rovněž vysvětlil, proč je přesvědčen, že se informace nevztahuje k jeho působnosti. Za takové situace nelze tvrdit, že žalovaný v této části dosud nerozhodl a je nečinný.

[18] Zákon o svobodném přístupu k informacím má zajistit, aby byly žadatelům poskytovány informace v co nejširším rozsahu, co nejrychleji a co nejméně komplikovaným způsobem. Jestliže žalovaný zcela konkrétně vysvětlil, proč se domnívá, že se část informací nevztahuje k jeho působnosti a že touto informací nedisponuje, je třeba považovat takové sdělení za rozhodnutí o části žádosti v materiálním smyslu. Bylo by naprosto neúčelné shledat podstatnou vadu postupu žalovaného pouze v tom, že výslovně neuvedl, že žádost o informaci v této části odkládá. Takový přístup by vedl pouze k formalizaci postupu žalovaného. Ze soudního spisu nevyplývá, zda a s jakým výsledkem se žalobce případně pokusil získat informaci o právní moci rozsudku od soudu I. stupně. Účelem realizace práva na svobodný přístup k informacím není zajistit, aby bylo možné požadovat jakékoli informace od kohokoliv. Proto neobstojí ani úvaha, že měl žalovaný sám opatřit požadovanou informaci o právní moci od krajského soudu I. stupně. Nic totiž nemění na tom, že žalovaný o této části žádosti o informace již rozhodl.

[19] S poukazem na shora uvedené důvody neshledal Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu nezákonným ani nepřezkoumatelným, proto kasační stížnosti zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[20] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Žalobce nebyl procesně úspěšný s kasační stížností proti výroku I. rozsudku krajského soudu. Žalovaný nebyl procesně úspěšný s kasační stížností proti výroku II. Proto Nejvyšší správní soud rozhodl o nákladech řízení tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich úhradu.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 29. března 2013

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu